

7. Дзера О. В. Цивільне право України. Навчальний посібник / О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1088 с.
8. Рішення Орджонікідзевського районного суду м. Харкова у справі № 2029/2-2540/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/27460679>
9. Рішення Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області у справ № 0907/2-7903/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/27012096>
10. Рішення Придніпровського районного суду міста Черкаси у справі № 711/4868/13-ц [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/35144062>
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07 грудня 1984 року // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР). – 1984. – № 51. – Ст. 1122.
12. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2001. – № 25-26. – Ст. 131.
13. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. – 7-ме вид., переробл. та допов. – К. : Юридична думка, 2010. – 1288 с.

УДК 347.956

КОЛО УХВАЛ, ЯКІ МОЖУТЬ БУТИ ОБ'ЄКТОМ АПЕЛЯЦІЙНОГО ОСКАРЖЕННЯ

Фролова О.В.,
здобувач

Луганський державний університет внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка

У даній статті розглядаються ухвали суду, які можуть оскаржуватись окремо від рішення суду та які повинні оскаржуватись разом із ним. Досліджено ухвали, що створюють негативний наслідок процесуального характеру для заінтересованої особи (значні процесуальні перешкоди на шляху до вирішення справи), а також ухвали, що створюють додаткові матеріальні об'єкти незадоволення, які відрізняються від основного спору. Проводиться аналіз колізій законодавства з приводу оскарження ухвал суду. З метою законодавчого врегулювання цього питання запропоновано доповнення до Цивільного процесуального кодексу України.

Ключові слова: ухвала, апеляційне провадження, оскарження, заінтересована особа.

Фролова О.В. / КРУГ ПОСТАНОВЛЕНИЙ, КОТОРЫЕ МОГУТ БЫТЬ ОБЪЕКТОМ АПЕЛЛЯЦИОННОГО ОБЖАЛОВАНИЯ / Луганский государственный университет внутренних дел им. Э.А. Дидоренко, Украина

В данной статье рассматриваются определения суда, которые могут оспариваться отдельно от решения суда и которые должны оспариваться вместе с ним. Исследованы решения, создающие негативное последствие процессуального характера для заинтересованного лица (значительные процессуальные препятствия на пути к решению дела), а также решения, создающие дополнительные материальные объекты неудовлетворения, которые отличаются от основного спора. Проводится анализ коллизий законодательства по поводу обжалования определений суда. С целью законодательного урегулирования этого вопроса предложено дополнение к гражданскому процессуальному кодексу Украины.

Ключевые слова: определение, апелляционное производство, обжалование, заинтересованное лицо.

Frolova O.V. / TERMS OF REGULATIONS THAT MAY BE THE SUBJECT OF APPEAL / Lugansk State University of Ministry of Internal Affairs Department named by E.O. Didorenko, Ukraine

This paper discusses the detailed analysis of the content of the current Code of Civil Procedure and concluded that the actual order of the appeal court decisions has not undergone significant changes, except for ten years had expanded the list of those that may be subject to an independent appeal and partially changed powers of the appellate court to revise decisions.

Defined and formed the requirements to be met by the court, which may be appealed separately from the court, and that should be appealed with it.

Researched decisions that create a negative consequence of a procedural nature for the person concerned (significant procedural obstacles to solving the case), and decisions that create more dissatisfaction with material objects that differ from the main dispute.

The opportunity to abuse their procedural rights for the purpose of delaying the proceedings and an opportunity to put before the courts of general jurisdiction the question of appellate review of rulings that are not that are not included in the list specified in Art. 293 Code of Civil Procedure, and in general, in terms of the requirements of a rational procedural form, must not be appealable.

The analysis of the impacts of legislation on the appeal court's ruling. In order to resolve this legal issue proposed amendments to the Civil Procedure Code of Ukraine.

It was determined that at the stage of development of Ukrainian legislation are observed tendency to expand the list of decisions that can be appealed separately from the court. The exact composition of the court of first instance, which may be appealed by way of appeal proceedings separate from the decision of the court or with it currently remains unclear.

A to decisions that can be appealed separately from the court include court records by signing a separate procedural document and for which there is no indication in the law of the impossibility of their appeal. Such acts include: decisions that impede the proceedings; decisions that cause material adverse legal consequences (resulting in a violation of substantive rights and interests of both stakeholders and individuals who were not involved in the case); decisions that can lead to failure of the goals and objectives of civil proceedings in connection with the breach or threaten breach of the right to effective judicial protection. The last two groups in legislative support may be included in one box art. 293 Code of Civil Procedure.

Key words: decision, appeal, appeal the person concerned.

За останні десять років існуючий порядок апеляційного провадження неодноразово мінявся: змінювалися строки, коло суб'єктів та права апеляційного оскарження та розширювався перелік об'єктів оскарження, змінювався порядок відкриття апеляційного провадження, його підготовки тощо. Утім детальний аналіз змісту чинного ЦПК дозволяє зробити висновок, що власне порядок апеляцій-

ного оскарження судових ухвал не зазнав суттєвих змін, хіба що за десять років було розширено перелік тих із них, що можуть бути самостійним об'єктом апеляційного оскарження та частково змінилися повноваження суду апеляційної інстанції щодо перегляду ухвал.

Різні аспекти питання про правову природу судових ухвал та способи їх оскарження розглядали у своїх працях

такі науковці, як З. К. Абдуліна, С.Н.Абрамов, В. Н. Бутов, Л. А. Ванеєва, Є. В. Васьковський, М. А. Гурвич, Г. О. Жиліна, І. М. Зайцев, В. К. Пучинський, Є. Г. Пушкар, Л. С. Самонова, В. М. Семенов, М. К. Треушніков, П. Я. Трубніков, Д. М. Чечот, М. К. Юков та інші. Питання про склад ухвал, які можуть бути об'єктом апеляційного оскарження, та питання про те, які з них можуть оскаржуватись окремо від рішення суду, а які повинні оскаржуватись разом із ним, є надзвичайно дискусійним в юридичній науці.

Мета статті – визначити та сформулювати вимоги, котрим мають відповідати ухвали суду, які можуть оскаржуватись окремо від рішення суду та які повинні оскаржуватись разом із ним, дослідити ухвали, що створюють негативний наслідок процесуального характеру для заінтересованої особи (значні процесуальні перешкоди на шляху до вирішення справи), а також ухвали, що створюють додаткові матеріальні об'єкти незадоволення, які відрізняються від основного спору.

За загальним правилом основним об'єктом апеляційного оскарження є рішення суду першої інстанції, яке не набрало законної сили. Окремим об'єктом апеляційного оскарження можуть бути й ухвали суду першої інстанції, якщо вони безпосередньо передбачені в ст. 293 ЦПК України.

Відповідно до ч. 2 ст. 292 ЦПК України «ухвала суду першої інстанції оскаржується в апеляційному порядку окремо від рішення суду у випадках, передбачених статтею 293 цього Кодексу». З приводу цієї норми в літературі висловлено занепокоєння, пов'язане з тим, що «в її змісті не закладено альтернативи. Отже із змісту цієї норми можна зробити помилковий висновок про те, що за загальним правилом ухвала суду першої інстанції оскаржується окремо від рішення суду» [1, с. 784]. Вбачається, що для занепокоєння є причини, адже дійсно, характер норми ч. 2 ст. 292 ЦПК дещо ультимативний, проте, на нашу думку, вона створює деякі протилежні проблеми правозастосування.

Так, ч. 1 ст. 293 ЦПКУ зазначає перелік ухвал, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку окремо від рішення суду. Тоді як частина друга цієї статті містить положення такого змісту: «заперечення на ухвали, що не підлягають оскарженню окремо від рішення суду, включаються до апеляційної скарги на рішення суду». У сукупності вказані положення статей 292 та 293 ЦПК частіше нашттовхують юристів на інший спірний висновок про те, що шляхом подання самостійної апеляційної скарги можуть оскаржуватись тільки ухвали, вичерпний перелік яких наведено в ст. 293 ЦПК, а всі інші мають оскаржуватись в інший спосіб – разом із рішенням суду. Причому в тій чи іншій інтерпретації з таким висновком погоджуються як теоретики, так і практики [2, с. 645; 3; 4, п. 4, п. 8].

Більше того в п. 4 Постанови Пленуму ВСУ від 24.10.2008 № 12 «Про судову практику розгляду цивільних справ в апеляційному порядку» [4] знайшла своє формальне закріплення точка зору, що «окремо від рішення суду в апеляційному порядку можуть бути оскаржені ухвали суду першої інстанції, зазначені в статті 293 ЦПК відповідно до буквального змісту кожного із пунктів». І хоча постанова Пленуму ВСУ в Україні не є джерелом права, вказівки, які в ній містяться, є обов'язковими для національних судів, тому останні намагаються їх сумлінно дотримуватись. Крім того, варто згадати і про зміст ч. 3 ст. 116, ч. 4 ст. 135, ч.ч. 10-11 ст. 153, ч. 2 ст. 211, ст. 397 ЦПК, які також містять норми щодо можливості оскарження ухвал, у т.ч. таких, які не входять до переліку визначеного статтею 293 Кодексу. Це яскраво свідчить про можливість апеляційного оскарження окремо від рішення суду й інших ухвал.

Водночас на практиці, орієнтуючись на вищевказане розуміння змісту ст. ст. 292, 293 ЦПК, суди відмовляються приймати до розгляду апеляційні скарги на ухвали, які не включено до вищезгаданого переліку, або закриваються провадження як помилково відкриті, що призводить до

порушення конституційного права особи, яка бере участь у справі, на апеляційне оскарження ухвали.

Неоднозначне законодавче регулювання способів оскарження ухвал суду першої інстанції стало підставою для неоднакової правозастосовної практики в частині надання заявникам можливості оскаржувати окремо від рішення суду ухвали, які буквально не передбачені ч. 1 ст. 293 ЦПК. Це, у свою чергу, призвело до того, що заінтересовані особи були змушені відстоювати своє право на апеляційне оскарження ухвал шляхом звернення до Конституційного Суду України з проханням офіційного тлумачення низки положень ст. 293 ЦПК України. [5, п. 3.2.]. Так, рішення Конституційного Суду України № 3-рп/2010 від 27 січня 2010 року [5, п. 3.2.] взагалі спричинило зміну уявлень про ухвалу як об'єкт апеляційного оскарження. Так, у мотивувальній частині зазначеного акту конституційного тлумачення наведений у ст. 293 ЦПК перелік ухвал суду першої інстанції, що можуть бути оскаржені в апеляційному порядку окремо від рішення суду, КСУ визнав невичерпним та зазначив, що положення цієї статті слід розуміти так, що «будь-яка ухвала суду підлягає перегляду в апеляційному порядку самостійно або разом із рішенням суду». Водночас далі по тексту вищезгаданого акту конституційного тлумачення зазначено, що п. 8 ч. 3 ст. 129 Конституції України слід розуміти так, що «у цивільному процесі апеляційному оскарженню підлягають ухвали за винятком випадків, коли таке оскарження заборонено законом».

Вказане тлумачення дало багатьом учасникам цивільних процесуальних правовідносин можливість зловживати своїми процесуальними правами з метою затягування строків судового провадження, адже дозволило ставити перед судами загальної юрисдикції питання про апеляційний перегляд ухвал суду, які не те що не входять до переліку, визначеного в ст. 293 ЦПК, а взагалі з точки зору вимог раціональної процесуальної форми не повинні оскаржуватись. Більше того, орієнтуючись на положення вищевказаного рішення КСУ № 3-рп/2010 від 27 січня 2010 року [5, п. 3.2.], самі суди апеляційної інстанції почали окремо від рішення суду скасовувати ухвали, які повинні оскаржуватись тільки разом із рішенням суду. З огляду на вищевказане вбачається, що конкретний склад ухвал суду першої інстанції, які можуть оскаржуватись у порядку апеляційного провадження окремо від рішення суду або разом із ним, наразі залишається невизначеним. Це обумовлює необхідність більш детального його дослідження. Відправною точкою цього дослідження буде наш висновок про те, що об'єктом апеляційного перегляду слід визнати акти суду (в т.ч. ухвали), щодо яких у законі відсутня вказівка про неможливість їх оскарження.

Які ж саме ухвали можуть оскаржуватись окремо від рішення суду?

В юридичній науці тривалий час домінувала точка зору про те, що ухвали повинні оскаржуватись разом із рішенням суду і тільки як виключення окремо.

Так, ще в дореволюційний період І.Е. Енгельман з цього приводу зазначав [6, с. 184-185]: «частная жалоба есть средство исправления невыгодного стороне упущения, неправильного распоряжения или определения по вопросам производства суда и исполнения судебных решений. В русском У.Г.С. с целью ускорения производства, принято общее правило, что частные жалобы должны быть приносимы вместе с апелляцией. Однако, в виду того что некоторые упущения, распоряжения и определения делаются неисправимыми, если не будут немедленно исправлены, или могут быть исправлены только отменой всего производства, или же пресекают дальнейшее производство, частная жалоба в подобных случаях допускается независимо от апелляции».

Інший видатний представник науки цивільного процесуального права того часу Є.О. Нефедьев поділяв поді-

бну точку зору з тією різницею, що до підстав подання «частних жалоб» окремо від апеляції він відносив випадки, коли такі скарги стосуються питань, які вимагають негайного вирішення або які за своїм значенням повинні вирішуватись раніше, ніж розгляд справи по суті [7, с. 321]. А його не менш відомий колега професор Т. М. Яблочков [8, с. 178-179] уточнював, що окремо від апеляції можуть бути оскаржені лише ті ухвали, які повинні оскаржуватись окремо у зв'язку, наприклад, із тим, що затримка в оскарженні могла б серйозно порушити інтереси особи.

Така позиція домінувала і в радянській юридичній доктрині. Радянські процесуалісти підтримували ідею того, що окремо від рішення суду можуть оскаржуватись лише деякі ухвали: прямо передбачені законом та ухвали суду, які перешкоджають можливості подальшого руху справи [9, с. 267]. Ті ж ухвали суду першої інстанції, що безпосередньо не впливають на правильність вирішення справи по суті, оскаржувати до ухвалення рішення немає необхідності. Як немає необхідності оскаржувати окремо від рішення і ухвали, що не перешкоджають руху справи [10, с. 328-329].

І хоча в радянській науці мова йшла про ухвали як об'єкти касаційного оскарження, ці аргументи залишаються актуальними і в умовах сьогодення, оскільки, як відзначалось вище, радянська касація та сучасна апеляція мають багато спільного.

У сучасній доктрині, особливо у світлі вищевказаних рішень Конституційного Суду України, все більше говориться про розширення переліку ухвал, які можуть оскаржуватись окремо від рішення суду.

Так, О. В. Дем'янова пропонує розширити перелік ухвал, які складають самостійний об'єкт апеляційного оскарження, і виділяє три групи таких актів суду: ухвали, що перешкоджають провадженню в справі; ухвали, що створюють значний негативний наслідок процесуального характеру для заінтересованої особи; ухвали, які створюють додатковий матеріальний об'єкт незадоволення. Причиною окремого оскарження першої групи ухвал автор називає те, що названі ухвали замінюють рішення, закривають шлях до його постановлення та до подання апеляції на нього. Дозвіл щодо окремого оскарження другої групи ухвал автор аргументує тим, що вони створюють значні процесуальні перешкоди на шляху до вирішення справи. Останню групу складають ухвали, постановлені з приводу питань, які стосуються матеріальних інтересів учасників процесу. Оскарження таких ухвал дозволено з причини створення ними додаткових об'єктів незадоволення, які відрізняються від основного спору [11, с. 5, 72].

Частково така точка зору збігається з тими висновками, яких ми дійшли в ході дослідження, проте не з усіма.

Дійсно, Конституційний Суд України у своїх рішеннях орієнтував юристів на розширене тлумачення змісту ст. 293 ЦПК України, але зрозуміло, що все повинно бути в розумних межах. Логічно, що навряд чи можливо з технічної точки зору оскаржити окремо від рішення суду журнальну ухвалу навіть попри те, що закон не містить прямої вказівки щодо заборони оскарження таких ухвал. Та й не всі судові помилки, допущені при постановленні самостійних судових ухвал, які оформляються окремим процесуальним документом, потребують застосування такого способу виправлення, як апеляційне провадження, а тільки ті з них, що спричиняють такі значні негативні наслідки, як незаконність, необґрунтованість, невмотивованість судових актів, а також порушення або загрозу порушення прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави, в т.ч. права на ефективний судовий захист. Усі інші помилки повинні виправлятися судом, що постановив відповідний судовий акт.

З огляду на це, на нашу думку, аргументованими можна визнати твердження науковців щодо можливості та доцільності оскарження окремо від рішення суду ухвал, що

перешкоджають провадженню в справі. На користь цього твердження свідчать як історичні реалії (успішна практика оскарження таких ухвал у порядку радянського касаційного провадження), так і той факт, що такі ухвали унеможливають провадження в конкретній справі, а отже, можуть призвести до порушення прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави, в т.ч. права на ефективний судовий захист.

Попри те, що в ст. 293 ЦПК немає вказівки на ухвали, що перешкоджають провадженню у справі, як самостійний об'єкт апеляційного оскарження, фактично в цій статті міститься посилання на окремі з перешкоджаючих ухвал: про відмову у прийнятті заяви про видачу судового наказу (п. 1 ч. 1); про повернення заяви позивачеві (заявникові) (п. 3 ч. 1); про відмову у відкритті провадження у справі (п. 4 ч. 1); передачі справи на розгляд іншому суду (п. 6 ч. 1); про зупинення провадження у справі (п. 13 ч. 1); про закриття провадження у справі (п. 14 ч. 1); про залишення заяви без розгляду (п. 15 ч. 1) тощо.

Крім того, в ст. 307 ЦПК прямо вказано на можливість скасування ухвал, що перешкоджають подальшому провадженню у справі, і направлення справи для продовження розгляду до суду першої інстанції.

Тому, на нашу думку, тут слід згадати позитивний досвід правового регулювання цього питання ЦПК 1963 року в редакції після 29 червня 2001 року. На нашу думку, слід згадати приклад статті 291, в якій поряд із посиланням на статтю кодексу, які регламентували ухвали, що могли оскаржуватись окремо від рішення суду, зазначено, що до самостійних об'єктів апеляційного оскарження належать і інші ухвали, які відповідають одній і тій самій умові – перешкоджають подальшому провадженню справи. З огляду на зміст ч. 2 ст. 307 ЦПК, відновлення відповідного положення в ст. 293 ЦПК видається нам цілком логічним.

Разом із тим критично сприймаються пропозиції О. В. Дем'янової щодо визнання самостійним об'єктом апеляційного оскарження ухвал, що створюють значний негативний наслідок процесуального характеру для заінтересованої особи (значні процесуальні перешкоди на шляху до вирішення справи), а також ухвал, що створюють додаткові матеріальні об'єкти незадоволення, які відрізняються від основного спору. [11, с. 72].

На нашу думку, крім ухвал, що перешкоджають провадженню у справі, можуть потребувати невідкладного апеляційного перегляду ухвали, які спричиняють негативні матеріально-правові наслідки (призводять до порушення матеріальних прав та інтересів як учасників процесу, так і осіб, які не брали участі у справі).

Деякі з ухвал даного виду також вже передбачені в ст. 293 ЦПК: ухвали про забезпечення позову, а також щодо скасування забезпечення позову (п. 2 ч. 1); визнання мирової угоди за клопотанням сторін (п. 8 ч. 1); визначення розміру судових витрат (п. 9 ч. 1); тимчасове влаштування дитини до дитячого або лікувального закладу (п. 21 ч. 1); оголошення розшуку відповідача (боржника) або дитини (п. 22 ч. 1); примусове проникнення до житла (п. 23 ч. 1); звернення стягнення на грошові кошти, що знаходяться на рахунках (п. 24 ч. 1); тимчасове обмеження у праві виїзду за межі України (п. 24-1 ч. 1); визначення частки майна боржника у майні, яким він володіє спільно з іншими особами (п. 26 ч. 1) тощо, проте не всі.

Очевидно, що до даного списку варто було б додати окрему ухвалу (ч. 2 ст. 211 ЦПК); про призначення опікуна або піклувальника сторони або третій особі та залучення їх до участі у справі як законних представників (ч. 1 ст. 43 ЦПК); ухвали про дозвіл на експертне дослідження, пов'язане з повним або частковим знищенням об'єкта експертизи або зміною його властивостей (ч. 4 ст. 53 ЦПК); про збереження речових доказів за їх місцезнаходженням (ч. 2 ст. 139 ЦПК); про примусове направлення фізичної особи на судово-психіатричну експертизу (ст. 239 ЦПК) тощо.

Ще однією групою ухвал, без своєчасної перевірки яких у порядку апеляційного провадження не можна говорити про досягнення цілей та завдань цивільного судочинства, є ухвали, які можуть призвести до недосягнення мети та завдань цивільного судочинства у зв'язку з порушенням або створенням загрози порушення права на ефективний судовий захист.

Серед судових актів, передбачених ст. 293 ЦПУ, до даної групи належать: ухвали передачі справи на розгляд іншому суду (п. 6 ч. 1); відстрочки і розстрочки, зміни чи встановлення способу і порядку виконання рішення (п. 20 ч. 1); заміни сторони виконавчого провадження (п. 25 ч. 1); рішення, дій або бездіяльності державного виконавця іншої посадової особи державної виконавчої служби (п. 27 ч. 1); виправлення помилки у виконавчому листі або визнання виконавчого листа таким, що не підлягає виконанню (п. 28-1ч. 1) тощо.

Також такі негативні наслідки можуть спричинити незаконні та необґрунтовані ухвали про: визначення підсудності справи (ч. 3 ст. 25 ЦПК); про припинення проведення експертизи (ч. 7 ст. 53 ЦПК); про залучення до участі у справі спеціаліста (ст. 54 ЦПК); про забезпечення доказів до подання позовної заяви (ч. 4 ст. 133 ЦПК); про тимчасове вилучення доказів для дослідження судом (ст. 93 ЦПК); про привід свідка (ст. 94 ЦПК); про витребування доказів (ст. 137 ЦПК); про примусовий привід на проведення експертизи (ч. 2 ст. 146 ЦПК) тощо.

На підставі вищевикладеного можна зробити такі **висновки**:

1. На сучасному етапі розвитку українського законодавства спостерігаються тенденції до розширення переліку ухвал, які можуть оскаржуватись окремо від рішення

суду. Конкретний склад ухвал суду першої інстанції, які можуть оскаржуватись у порядку апеляційного провадження окремо від рішення суду або разом із ним, наразі залишається невизначеним.

2. До ухвал, які можуть оскаржуватись окремо від рішення суду, можна віднести судові акти, які оформляються окремим процесуальним документом і щодо яких відсутня вказівка в законі про неможливість їх оскарження. До таких актів належать: ухвали, що перешкоджають провадженню в справі; ухвали, які спричиняють негативні матеріально-правові наслідки (призводять до порушення матеріальних прав та інтересів як учасників процесу, так і осіб, які не брали участі у справі); ухвали, які можуть призвести до недосягнення мети та завдань цивільного судочинства у зв'язку з порушенням або створенням загрози порушення права на ефективний судовий захист. Останні дві групи при законодавчому оформленні можна включити в один пункт ст. 293 ЦПК.

3. З метою законодавчого врегулювання цього питання, а також приведення змісту ст. 293 ЦПК у відповідність до ст. 307 ЦПК пропонуємо доповнити ст. 293 ЦПК ч. другою такого змісту:

«Стаття 293. Ухвали, на які може бути подано скарги окремо від рішення суду

2. ухвали суду першої інстанції, не зазначені в частині першій цієї статті, можуть бути оскаржені в апеляційному порядку окремо від рішення суду у випадках:

1) якщо ухвали перешкоджають подальшому провадженню справи;

2) якщо ухвали спричиняють порушення або загрозу порушення прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави, в т.ч. права на ефективний судовий захист».

ЛІТЕРАТУРА

1. Фурса С. Я. Цивільний процесуальний кодекс України : Науково-практичний коментар: [у 2 т.] / Фурса С. Я., Фурса Є. І., Щербак С. В. – К. : Видавець Фурса С.Я. : КНТ, 2007. – 916 с.
2. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / С. С. Бичкова, Ю.В. Білоусов, В.І. Бірюков та ін.; За заг. редю С. С. Бичкової – 2-ге вид., доп. І перероб. – К.: Атіка, 2011. – 896 с.
3. Апеляційне оскарження у цивільному судочинстві [Електронний ресурс] // «Офіційний веб-портал Судова влада». – Режим доступу: <http://court.gov.ua/sud1190/700/730/734/>
4. Про судову практику розгляду цивільних справ в апеляційному порядку: Постанова Пленуму Верховного Суду України № 12 від 24.10.2008 року [Електронний ресурс] // Інтернет видання «Офіційний веб-сайт Верховної Ради України». – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0012700-08>
5. Рішення Конституційного Суду України від 27.01.2010 р. № 3-рп/2010 у справі за конституційним зверненням громадянина Заїченка Володимира Георгійовича щодо офіційного тлумачення положення пункту 18 частини першої статті 293 Цивільного процесуального кодексу України у взаємозв'язку зі статтею 129 Конституції України (про апеляційне оскарження ухвал суду) [Електронний ресурс] // Інтернет видання «Офіційний веб-сайт Верховної Ради України». – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v003r710-10>
6. Энгельман И. Е. Курс русского гражданского судопроизводства. Юрьев. 1912. // Хрестоматия по гражданскому процессу: Учебное пособие / под общ. ред. Треушников М. К. – м.: Городец, 1996. – 226 с.
7. Нефедьев Е. А. Учебник русского гражданского судопроизводства изд. 3-е, 1900. / Е. А. Нефедьев. – Совет. Кубань, 2005. – 480 с.
8. Учебник Русского Гражданского Судопроизводства. изд. 2-2, доп. Книгоиздательство Ы. К. Гассанова. Ярославль. Казанская у. 17. 1912 – 327 с.
9. Советский гражданский процесс: Учебник : С. Ю. Кац, Л. Я Носко, Н. М Васильченко, [и др.] ; / Под ред. С. Ю. Каца, Л. Я. Носко. – К.: Вища школа, 1982. – 423 с.
10. Советский гражданский процесс: Учебник: В. Н. Аргунов, А. А. Добровольский, С. А. Иванова [и др.] ; / Под ред. М. К. Треушников. – М.: Изд-во МГУ, 1989. – 463 с.
11. Дем'янова О. В. Оскарження ухвал в цивільному судочинстві: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 – Київ, 2008. – 192 с.